DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfînt 105 www.parlament.md

24 noiembrie 2015 S nr. 15

Curtea Constituțională
a Republicii Moldova

mun.Chișinău, str.Alexandru Lăpușneanu, 28

SESIZAREA

prezentată în conformitate cu prevederile art.25 lit.g) din Legea nr.317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și articolele 38 alin.(1) lit.g) și 39 din Codul Jurisdicției Constituționale nr.501-XIII din 16 iunie 1995

Deputați în Parlament:

/Ig. Dodon/

/V. Țureanu/

V. Bolea /Vasile Bolea/

/Ih. Mitrinc./

/Grigore Novac/

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
INTRARE NR. 526
25 11 20 15

I. Autorii sesizării:

1. Igor Dodon
2. Vladimir Țurcan
3. Vasile Bolea
4. Ghenadi Mitriuc
5. Grigore Novac,

Deputați în Parlamentul Republicii Moldova
Mun.Chișinău, str. Columna 148/1
Tel. 022817877

II. Obiectul sesizării

Prin prezenta sesizare și în temeiul art.25 alin.(1) lit.g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art.38 alin.(1) lit.g) din Codul jurisdicției constituționale, solicit Înaltei Curți de Jurisdicție Constituțională interpretarea articolului 2, alin.(2), articolului 60, articolului 64 alin.(1), articolului 73 și articolului 74 alin.(3) din Constituția Republicii Moldova.

III. Cadrul legal pertinent

1. Constituția Republicii Moldova

Articolul 2
Suveranitatea și puterea de stat

(1) Suveranitatea națională aparține poporului Republicii Moldova, care o exercită în mod direct și prin organele sale reprezentative, în formele stabilite de Constituție.

(2) Nici o persoană particulară, nici o parte din popor, nici un grup social, nici un partid politic sau o altă formațiune obștească nu poate exercita puterea de stat în nume propriu. Uzurparea puterii de stat constituie cea mai gravă crimă împotriva poporului.

Articolul 60
Parlamentul, organ reprezentativ suprem și legislativ

(1) **Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova și unica autoritate legislativă a statului.**

(2) Parlamentul este compus din 101 deputați.

Articolul 64
Organizarea internă

(1) **Structura, organizarea și funcționarea Parlamentului se stabilesc prin regulament.** Resursele financiare ale Parlamentului sînt prevăzute în bugetul aprobat de acesta.

(2) Preşedintele Parlamentului se alege prin vot secret, cu majoritatea voturilor deputaţilor aleşi, pe durata mandatului Parlamentului. El poate fi revocat în orice moment prin vot secret de către Parlament cu o majoritate de cel puţin două treimi din voturile tuturor deputaţilor.

(3) Vicepreşedinţii se aleg la propunerea Preşedintelui Parlamentului, cu consultarea fracţiunilor parlamentare.

Articolul 66
Atribuţiile de bază

Parlamentul are următoarele atribuţii de bază:

a) **adoptă legi, hotărîri şi moţiuni**;

b) declară referendumuri;

c) interpretează legile şi asigură unitatea reglementărilor legislative pe întreg teritoriul ţării;

d) aprobă direcţiile principale ale politicii interne şi externe a statului;

e) aprobă doctrina militară a statului;

f) exercită controlul parlamentar asupra puterii executive, sub formele şi în limitele prevăzute de Constituţie;

g) ratifică, denunţă, suspendă şi anulează acţiunea tratatelor internaţionale încheiate de Republica Moldova;

h) aprobă bugetul statului şi exercită controlul asupra lui;

i) exercită controlul asupra acordării împrumuturilor de stat, asupra ajutorului economic şi de altă natură acordat unor state străine, asupra încheierii acordurilor privind împrumuturile şi creditele de stat din surse străine;

j) alege şi numeşte persoane oficiale de stat, în cazurile prevăzute de lege;

k) aprobă ordinele şi medaliile Republicii Moldova;

l) declară mobilizarea parţială sau generală;

m) declară starea de urgenţă, de asediu şi de război;

n) iniţiază cercetarea şi audierea oricăror chestiuni ce se referă la interesele societăţii;

o) suspendă activitatea organelor administraţiei publice locale, în cazurile prevăzute de lege;

p) adoptă acte privind amnistia;

r) îndeplineşte alte atribuţii, stabilite prin Constituţie şi legi.

Articolul 73
Iniţiativa legislativă

Dreptul de iniţiativă legislativă aparţine deputaţilor în Parlament, Preşedintelui Republicii Moldova, Guvernului, Adunării Populare a unităţii teritoriale autonome Găgăuzia.

Articolul 74
Adoptarea legilor şi a hotărîrilor

(1) Legile organice se adoptă cu votul majorităţii deputaţilor aleşi, după cel puţin două lecturi.

(2) Legile ordinare şi hotărîrile se adoptă cu votul majorităţii deputaţilor prezenţi.

(3) Proiectele de lege prezentate de Guvern, precum şi propunerile legislative ale deputaţilor acceptate de acesta sînt examinate de Parlament în modul şi după

priorităţile stabilite de Guvern, inclusiv în procedură de urgenţă. Alte propuneri legislative se examinează în modul stabilit.

(4) Legile se trimit spre promulgare Preşedintelui Republicii Moldova.

2. Legea pentru aprobarea Regulamentului Parlamentului nr.797 din 02.04.1996

Articolul 14. Atribuţiile Preşedintelui Parlamentului

(1) Preşedintele Parlamentului are următoarele atribuţii:

a) conduce lucrările Parlamentului şi ale Biroului permanent;

b) convoacă sesiunile ordinare, extraordinare sau speciale ale Parlamentului;

c) **asigură respectarea Regulamentului şi menţinerea ordinii în timpul şedinţelor;**

d) **primeşte şi distribuie proiectele de legi şi propunerile legislative, precum şi rapoartele comisiilor;**

e) anunţă rezultatul votării şi numeşte actele legislative adoptate;

f) semnează legile, hotărîrile şi moţiunile adoptate de Parlament;

g) reprezintă Parlamentul în relaţiile cu Preşedintele Republicii Moldova şi cu Guvernul;

h) reprezintă Parlamentul în ţară şi peste hotare;

i) desemnează, după consultarea fracţiunilor parlamentare, componenţa delegaţiilor parlamentare, cu excepţia delegaţiilor parlamentare permanente;

j) dispune de mijloacele bugetare ale Parlamentului şi le administrează, cu informarea lunară a Biroului permanent;

j[1]) dispune de fondul Preşedintelui Parlamentului;

k) angajează şi eliberează din funcţie funcţionarii publici din Secretariatul Parlamentului şi personalul din cadrul cabinetelor persoanelor cu funcţii de demnitate publică din Parlament, în modul stabilit;

l) delimitează atribuţiile vicepreşedinţilor Parlamentului;

m) îndeplineşte alte atribuţii prevăzute de prezentul Regulament sau însărcinările date de Parlament.

(2) Întru exercitarea atribuţiilor regulamentare, Preşedintele Parlamentului emite dispoziţii şi ordine.

(3) Dacă funcţia de Preşedinte al Parlamentului devine vacantă în caz de deces, demisie, revocare, precum şi în situaţiile de incompatibilitate sau imposibilitate de îndeplinire a atribuţiilor, interimatul se asigură de vicepreşedintele Parlamentului. În cazul în care sînt mai mulţi vicepreşedinţi, interimatul se asigură de unul dintre vicepreşedinţi desemnat prin hotărîre a Parlamentului. Interimatul se exercită pînă la alegerea noului Preşedinte al Parlamentului.

Articolul 46. Modificarea şi completarea ordinii de zi

(1) **Modificarea şi completarea ordinii de zi poate avea loc numai la prima şedinţă plenară a săptămînii de lucru, la cererea şi în baza deciziilor Biroului permanent, a unei fracţiuni parlamentare, a unei comisii permanente la cererea, a unui grup din 5 deputaţi sau a autorului actului menţionat în ordinea de zi.** Cererea motivată de modificare şi/sau completare a ordinii de zi, expusă în scris, însoţită de decizia respectivă, este transmisă preşedintelui şedinţei pînă la începutul acesteia.

(2) **Cererile motivate privind modificarea şi completarea ordinii de zi se fac printr-o singură luare de cuvînt, care nu depăşeşte un minut. În cazul în care există o altă părere, se va da cuvînt numai cîte unui reprezentant din partea fiecărei fracţiuni parlamentare, după care propunerile vor fi supuse votării.**

(3) În mod excepţional, Preşedintele Parlamentului poate propune, în orice şedinţă a Parlamentului, modificarea şi completarea ordinii de zi din proprie iniţiativă, la cererea Biroului permanent, a unei fracţiuni parlamentare sau a comisiei parlamentare. Această propunere se adoptă cu votul majorităţii deputaţilor prezenţi.

(4) Nu sînt admise dezbateri şi luări de cuvînt altele decît cele pe marginea ordinii de zi. Proiectele de acte legislative care nu au rapoarte, după caz, corapoarte ale comisiilor sesizate în fond nu pot fi incluse în proiectul ordinii de zi a şedinţelor Parlamentului decît dacă, la propunerea Biroului permanent sau a fracţiunilor parlamentare, Parlamentul nu decide altfel.

Articolul 47. Condiţiile exercitării dreptului de iniţiativă legislativă şi subiecţii acestui drept

(1) **În temeiul art.73 din Constituţie, dreptul de iniţiativă legislativă aparţine deputaţilor, Preşedintelui Republicii Moldova, Guvernului şi Adunării Populare a unităţii teritoriale autonome Găgăuzia, care sînt consideraţi autori ai proiectelor de acte legislative sau ai propunerilor legislative.**

(2) **În exerciţiul dreptului de iniţiativă legislativă, deputaţii şi Preşedintele Republicii Moldova prezintă Parlamentului proiecte de acte legislative şi propuneri legislative**, iar Guvernul şi Adunarea Populară a unităţii teritoriale autonome Găgăuzia - proiecte de legi şi de hotărîri. Proiectele de legi înaintate de Preşedintele Republicii Moldova sau de Guvern se prezintă în plenul Parlamentului de unul dintre membrii Guvernului ori de reprezentantul împuternicit al Preşedintelui Republicii Moldova sau al Guvernului, iar cele înaintate de Adunarea Populară a unităţii teritoriale autonome Găgăuzia - de Preşedintele Adunării Populare.

(3) **Deputatul exercită dreptul la iniţiativă legislativă personal sau în comun cu alţi deputaţi.**

(4) În prezentul Regulament, prin act legislativ se înţeleg legile constituţionale, legile organice şi ordinare, hotărîrile şi moţiunile Parlamentului.

(5) Propunerea legislativă reprezintă intenţia de a se iniţia elaborarea unui sau mai multor acte legislative, care vizează o anumită problemă sau un grup de probleme şi care au menirea de a reglementa anumite domenii ale raporturilor sociale. Asupra acceptării propunerii legislative, Parlamentul adoptă o hotărîre, prin care stabileşte termenul de elaborare a proiectului de act legislativ, formează un grup pentru elaborarea proiectului propus sau dispune altor organe elaborarea proiectului în cauză, stabileşte modul de asigurare a activităţii acestui grup.

(6) Proiectul de act legislativ şi propunerea legislativă se depun spre dezbatere împreună cu o expunere a obiectivului, scopului, concepţiei viitorului act, a locului acestuia în legislaţia în vigoare, precum şi a efectelor sale social-economice şi de altă natură, potrivit cerinţelor Legii privind actele legislative nr.780-XV din 27 decembrie 2001. Se indică totodată persoanele care au luat

parte la elaborarea proiectului şi se anexează rezultatele expertizelor şi cercetărilor efectuate în cadrul elaborării, precum şi rezultatele consultării publice a proiectului. În cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare, materiale şi de altă natură, se anexează fundamentarea economico-financiară.

(7) Dacă pentru executarea actului legislativ care se adoptă este necesară elaborarea altor acte legislative sau normative, se anexează lista acestora şi/sau, după caz, şi proiectele lor.

(8) Proiectul actului legislativ se prezintă în limba moldovenească împreună cu traducerea lui în limba rusă.

(9) La proiectele de acte legislative, la propunerile legislative şi la documentele menţionate la alin.(6) şi (7) se anexează copiile lor în variantă electronică.

(10) Proiectele de acte legislative şi propunerile legislative înaintate de deputaţi se prezintă în limba moldovenească sau în limba rusă. Secretariatul Parlamentului asigură traducerea lor în limba respectivă.

(11) **În cazul în care se va constata că iniţiativele legislative nu sînt perfectate conform cerinţelor tehnice stabilite de prezentul Regulament şi de alte acte legislative, Biroul permanent poate propune autorilor acestora să le aducă în concordanţă cu prevederile legale respective.**

(12) Dacă, după înregistrare în Parlament, proiectul de act legislativ nu a fost examinat în decursul legislaturii în care a fost înregistrat, iniţiativa legislativă devine nulă.

(13) Proiectele de acte legislative incluse în ordinea de zi a şedinţelor în plen ale Parlamentului, care, la expirarea legislaturii în cazul alegerilor ordinare sau anticipate, au fost lăsate fără examinare, precum şi proiectele de legi aprobate în prima lectură sau cele care urmează a fi votate în lectura finală sînt trecute pe ordinea de zi a Parlamentului de următoarea legislatură.

(14) Proiectele de acte legislative înregistrate care nu au fost incluse în ordinea de zi a Parlamentului devin nule după 2 ani de la înregistrarea lor.

(15) Proiectele de acte legislative care şi-au pierdut actualitatea, precum şi cele rămase fără autori pot fi respinse de Parlament în baza unei liste comune, în temeiul rapoartelor comisiilor de profil.

Articolul 48. Înregistrarea proiectelor de acte legislative
şi a propunerilor legislative

(1) **Proiectele de acte legislative şi propunerile legislative se înregistrează la Direcţia documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului în ordinea prezentării. Prin dispoziţie a Preşedintelui Parlamentului, proiectele de acte legislative care corespund cerinţelor art.47 se introduc în procedura legislativă şi se distribuie spre avizare comisiilor permanente, Direcţiei juridice a Secretariatului Parlamentului şi, după caz, Guvernului, instituţiilor interesate.**

(2) În cel mult 5 zile lucrătoare de la data includerii în procedura legislativă, proiectele de acte legislative, propunerile legislative, precum şi documentele menţionate la art.47 alin.(6) se plasează pe web site-ul Parlamentului.

Articolul 54. Avizarea proiectelor de acte legislative şi
a propunerilor legislative de către Direcţia

juridică a Secretariatului Parlamentului

Proiectul de act legislativ şi propunerea legislativă se transmit spre avizare complexă Direcţiei juridice a Secretariatului Parlamentului, care, în termen de cel mult 30 de zile lucrătoare, va prezenta comisiei permanente sesizate în fond şi Direcţiei documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului avizul referitor la concordanţa proiectului sau propunerii legislative:

a) cu prevederile Constituţiei;

b) cu tratatele internaţionale la care Republica Moldova este parte;

c) cu cerinţele de procedură şi de tehnică legislativă prevăzute de prezentul regulament, de Legea privind actele legislative şi de alte acte legislative.

Articolul 55. Retragerea proiectelor de acte legislative şi a propunerilor legislative

(1) Autorul proiectului de act legislativ sau al propunerii legislative poate să-şi retragă proiectul sau propunerea în orice moment pînă la adoptarea definitivă a acestora în plenul Parlamentului.

(2) În cazul în care proiectul de act legislativ sau propunerea legislativă are mai mulţi autori, acestea pot fi retrase cu acordul tuturor autorilor.

(3) În situaţia în care unul din autorii proiectului de act legislativ sau ai propunerii legislative îşi pierde calitatea de subiect al dreptului de iniţiativă legislativă, proiectul sau propunerea pot fi retrase de autorii care dispun de această calitate.

(4) Dacă autorul sau toţi autorii proiectului de act legislativ sau ai propunerii legislative şi-au pierdut calitatea de subiect al dreptului de iniţiativă legislativă, proiectul sau propunerea se examinează conform procedurii generale şi se prezintă în plenul Parlamentului de către comisia sesizată în fond.

Articolul 60. Dezbaterea proiectelor de legi pe lecture

(1) Proiectele de legi, înscrise pe ordinea de zi a şedinţei Parlamentului, se dezbat, de regulă, în două lecturi.

(2) Proiectele de legi ordinare, la decizia Parlamentului, pot fi adoptate într-o singură lectură.

(3) Proiectele de legi organice se adoptă numai după dezbaterea lor în a două lectură.

(4) Proiectele de legi constituţionale, proiectele de legi organice în problemele bugetului, finanţelor, economiei care necesită considerabile cheltuieli financiare, proiectele de legi complexe, precum şi proiectele de legi în alte probleme importante, la decizia Parlamentului, pot fi supuse dezbaterii şi în a treia lectură.

(5) La solicitarea Preşedintelui şedinţei sau a unei fracţiuni parlamentare, cu votul majorităţii deputaţilor aleşi, unele proiecte de legi pot fi supuse dezbaterilor şi adoptării în regim de urgenţă.

3. Legea nr.780 din 27.12.2001 privind actele legislative

Articolul 2. Actele legislative

(1) Actele legislative sînt acte adoptate de unica autoritate legislativă a statului în temeiul normelor constituționale, conform procedurii stabilite de Regulamentul Parlamentului, de alte reglementări în vigoare, şi ocupă poziția cea mai înaltă în ierarhia actelor normative din Republica Moldova.

(2) Din categoria actelor legislative fac parte:

a) Constituția Republicii Moldova şi legile constituționale;

b) legile organice şi legile ordinare;

c) hotărîrile şi moțiunile.

(3) Tratatele internaționale, precum şi legile, prin care Republica Moldova devine parte la un act internațional sînt supuse unei proceduri speciale de inițiere, elaborare, adoptare, intrare în vigoare sau denunțare, conform Legii privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova.

(4) Prezenta lege nu se aplică la elaborarea actelor legislative cu caracter politic, administrativ sau de alt ordin care nu conțin norme de drept şi nici asupra actelor organelor de lucru ale Parlamentului.

Articolul 11. Hotărîrile

(1) Hotărîrile Parlamentului sînt acte legislative subordonate legilor, se adoptă cu votul majorității deputaților prezenți, dacă prin Constituție nu este prevăzută o altă majoritate, şi nu se supun procedurii de promulgare. Hotărîrile cu caracter individual şi alte hotărîri care nu conțin norme de drept pot fi examinate fără a fi supuse tuturor procedurilor prealabile în organele de lucru ale Parlamentului.

(2) Hotărîrile Parlamentului se adoptă:

a) în domeniul organizării activității interne a Parlamentului şi structurilor ce intră în componența sa ori îi sînt subordonate nemijlocit;

b) pentru aprobarea sau modificarea structurii unor organe sau instituții;

c) pentru alegerea, numirea, revocarea, destituirea şi suspendarea din funcții publice;

d) pentru aprobarea altor acte care nu conțin norme de drept;

e) în alte domenii care nu necesită adoptarea de legi.

(3) Modificarea, completarea şi abrogarea hotărîrilor Parlamentului se fac, de regulă, prin hotărîre, conform procedurii stabilite în acest sens.

IV. Expunerea argumentelor aduse în sprijinul obiectului sesizării

Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile şi libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea şi pluralismul politic reprezintă valori supreme şi sunt garantate.

Suveranitatea națională aparține poporului Republicii Moldova, care o exercită în mod direct şi prin organele sale reprezentative, în formele stabilite de Constituție.

Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova şi unica autoritate legislativă a statului, una din atribuțiile de bază al căruia, potrivit prevederilor art.66 din Constituție, este adoptarea legilor, hotărîrilor şi moțiunilor.

Modul de organizare şi funcţionare a Parlamentului este reglementat de Regulamentul acestuia, aprobat prin Legea nr.797 din 02.04.1996.

Totodată, potrivit prevederilor art.2 din legea supremă, nici o persoană particulară, nici o parte din popor, nici un grup social, nici un partid politic sau o altă formaţiune obştească nu poate exercita puterea de stat în nume propriu. Uzurparea puterii de stat constituie cea mai gravă crimă împotriva poporului.

În această ordine de idei, este de menţionat, că potrivit prevederilor art.73 din Constituţie şi art.47 din Regulamentul Parlamentului, dreptul la iniţiativă legislativă aparţine deputaţilor în Parlament, Preşedintelui RM, Guvernului şi Adunării Populare a UTA Găgăuzia. Acest drept se realizează prin înaintarea iniţiativei legislative în Parlament şi prin desfăşurarea procedurii de examinare şi adoptare de către Parlament a unei decizii. După înregistrarea proiectului de act legislativ în conformitate cu prevederile art.48 alin.(1) din Regulamentul Parlamentului în cadrul Secretariatului Parlamentului, prin dispoziţia Preşedintelui Parlamentului proiectul urmează să fie introdus în procedura legislativă şi distribuit spre avizare comisiilor permanente, Direcţiei juridice a Secretariatului Parlamentului şi după caz, Guvernului, instituţiilor interesate. Ulterior, în temeiul art.54, Direcţia juridică urmează să se expună print-un aviz asupra concordanţei acestuia cu prevederile Constituţiei, cu tratatele internaţionale şi cerinţele de procedură şi tehnică legislativă prevăzută de Regulamentul Parlamentului şi alte acte legislative.

Ulterior, la şedinţa Biroului permanent al Parlamentului, la care se prezintă în mod obligatoriu şi avizul Direcţiei juridice, se decide chestiunea privind includerea pe ordinea de zi a proiectului de act legislativ. În cazul în care se va constata că iniţiativele legislative nu sînt perfectate conform cerinţelor stabilite de legislaţia în vigoare, potrivit art. 47 alin. (11) din Regulamentul Parlamentului, Biroul permanent poate propune autorilor acestora să le aducă în concordanţă cu prevederile legale respective.

Ţinînd cont de prevederile relatate mai sus, se constată că legislaţia prevede procedura de iniţiere sau înaintare a proiectului de act legislative, de examinare şi adoptare a deciziei finale, precum şi delimitează atribuţiile şi competenţa funcţională a fiecărui participant al procesului legislativ.

În acelaşi timp, este important de evidenţiat, că urmare a audierilor parlamentare din 7 mai 2015 asupra executării prevederilor Hotărîrii Parlamentului nr.41 din 24.03.2015 cu privire la Raportul Comisiei de anchetă privind elucidarea situaţiei de pe piaţa financiară şi valutară a Republicii Moldova, măsurile întreprinse pentru stabilizarea cursului de schimb al leului moldovenesc în raport cu valutele internaţionale şi privind situaţia de la „Banca de Economii" SA, BC „Banca Socială" SA şi BC „Unibank" SA un grup de deputaţi din partea Fracţiunii Parlamentare a Partidului Socialiştilor, în temeiul art.73 din Constituţie şi art. 47 din Regulamentul Parlamentului, a înaintat cu titlu de iniţiativă legislativă proiectul de Hotărîre nr.184 din 07.05.2015 cu privire la îndeplinirea Hotîrîrii Parlamentului nr.41 din 24.03.2015 privind Raportul Comisiei de anchetă privind elucidarea situaţiei de pe piaţa financiară şi valutară a Republicii Moldova.

La 25 mai 2015 Preşedintele Parlamentului, Dl Andrian Candu, în viziunea autorilor sesizării, prin abuz de putere şi depăşirea atribuţiilor funcţionale a restituit proiectul respectiv autorilor, făcînd referinţă la nota informativă a Direcţiei juridice a Secretariatului Parlamentului.

Pe data de 29.09.2015 din partea unui grup de deputați din Fracțiunea Parlamentară PSRM au fost înainte mai multe proiecte de hotărîri a Parlamentului, prin care sa propus inițierea procedurilor de distituire sau eliberare din funcțiile deținute a mai multor persoane ce dețin funcții de demnitate publică, înregistrate sub nr. 343, 344, 345, 346, 347 și 348.

De menționat, că proiectele actelor legislative nominalizate nu conțin norme pentru a aplica procedurile de destituire în mod direct, ci reprezintă în esență o decizie politică a unei entități a Parlamentului într-o anumită problemă, respectînd totodată reglementările legale potrivit cărora se exercită procedura de demitere a persoanelor oficiale propuse pentru destituire.

În cadrul ședinței Biroului Permanent din 08.10.2015, Președintele Parlamentului a respins solicitarea de a fi puse la vot includerea proiectelor menționate pe ordinea de zi a ședinței plenare a Parlamentului din data de 22.10.2015, motivînd că nu a dat curs acestor proiecte a fi incluse în procedura legislativă, deoarece le consideră contrare prevederilor legislației în vigoare.

În contextul celor relatate, considerăm că acțiunile Președintelui Parlamentului deviază de la competențele sale funcționale delegate prin lege, aducînd încălcare gravă a dreptului constituțional al deputaților la inițiativă legislativă, precum și realizarea acestui drept în cadrul procedurii legislative, care în sine reprezintă nu altceva decît uzurparea puterii legislative de stat.

La fel și Direcția juridică, fiind o structură a Secretariatului Parlamentului, a acționat contrar prevederilor Regulamentului Parlamentului, oferind Președintelui Parlamentului în mod iresponsabil și incompetent consultații de a remite proiectele autorilor fără examinare și fără ca acest fapt să fi fost discutat la ședința Biroului Permanent.

Mai mult ca atît, pe lîngă ilegalitățile descrise mai sus, Dl Andrian Candu contrar prevederilor art.46 din Regulamentul Parlamentului, sistematic refuză punerea la vot a cererilor regulamentare de modificare a ordinii de zi a Parlamentului înaintate de autorii proiectelor de acte legislative nominalizate.

E de menționat, că în conformitate cu prevederile art.46 alin.(1) și (2) din Regulamentul Parlamentului, modificarea și completarea ordinii de zi poate avea loc numai la prima ședință plenară a săptămînii de lucru, la cererea inclusiv și a autorului actului menționat în ordinea de zi. Cererile motivate privind modificarea sau completarea ordinii de zi, se expun în scris, se transmit președintelui ședinței pînă la începutul acesteia, și sunt obligatoriu supuse votării deputaților prezenți.

Astfel, în cadrul ședinței Plenare a Parlamentului din 22 octombrie 2015 și 05 noiembrie 2015, Președintele Parlamentului Dl Andrian Candu nu a pus la vot cererea regulamentară scrisă a autorilor actelor legislative, ce vizează inițierea demiterii Procurorului General, Directorului Centrului Național Anticorupție și a Guvernatorului Băncii Naționale a Moldovei, pentru includerea lor în ordinea de zi, restituind acestea autorilor.

V. Cerințele autorilor sesizării

Avînd în vedere faptul încălcării, în viziunea autorilor sesizării, sistematice a dreptului constituțional al deputaților la înaintarea și examinarea a inițiativei legislative și că problema descrisă nu poate fi soluționată, la moment, prin altă procedură legală, în vederea eliminării încălcării de mai departe a drepturilor

constituționale a deputaților la inițiative legislative, precum și realizarea acestui drept în cadrul procedurii legislative prin neincluderea și/sau refuzul punerii la vot a cererii de modificare sau/și completare a ordinii de zi a Parlamentului, a ambiguităților, determinării sensului exact al normelor constituționale, precum și în scopul creării unei practici legale, în temeiul art.135 alin.(1) lit.b) din Constituție, art.4 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art.4 din Codul jurisdicției constituționale, solicităm Curții Constituționale, **în regim de urgență**, să interpreteze prevederile art.2, art.60, art.64, art.73 și art.74 alin.(3) din Constituția Republicii Moldova, sub următoarele aspecte:

1. Realizarea dreptului constituțional la inițiativa legislativă, prevăzut în art.73 din Constituția Republicii Moldova, începînd de la înaintarea acesteia, includerea în procedura legislativă, examinarea și pînă la adoptarea de către Parlament a unei decizii, este asigurat numai de către Parlamentul Republicii Moldova? Dacă nu, care alt organ de stat sau persoană cu funcții de răspundere poate sau trebuie să asigure realizarea acestui drept constituțional?

2. Este în drept Președintele Parlamentului sau un alt organ intern de lucru al Parlamentului, printr-o acțiune sau inacțiune, hotărîre, dispoziție sau ordin etc., să limiteze, îngrădească, suspende sau să condiționeze dreptul constituțional al deputatului la înaintarea inițiativei legislative și includerea acesteia în procedura legislativă ? Dacă da, în ce caz și în ce mod ?

3. În cazul în care, în temeiul prevederilor art.73 din Constituție, a fost înaintată o inițiativă legislativă, Președintele Parlamentului este în drept să limiteze, îngrădească, suspende sau să condiționeze procedura de examinare a acesteia, să nu pună la vot propunerea autorului (deputat) de a include în ordinea de zi a ședinței Parlamentului inițiativa înaintată, or să o restituie autorului, fără ca comisiile parlamentare sau însăși Parlamentul să o examineze și să adopte vre-o decizie? Dacă da, în ce caz și în ce mod?

4. În cazul în care Președintele Parlamentului limitează, îngrădește, suspendă sau condiționează dreptul constituțional a deputatului la înaintarea și/sau examinarea inițiativei legislative, nu pune la vot propunerea autorului (deputat) de a include în ordinea de zi a Parlamentului inițiativa legislativă sau o restituie autorului fără examinarea și adoptarea a unei decizii, aceste acțiuni sau inacțiuni reprezintă în sine uzurparea puterii legislative de stat (în formă de subminare sau ignorare a atribuțiilor și drepturilor constituționale a Parlamentului și a deputaților), în sensul prevederilor art.2 alin.(2) din Constituție, or, reprezintă abuz de serviciu sau depășirea atribuțiilor funcționale în sens penal?

Ig. Dodon / Ig. Dodon /
/ V. Bereca /
V. Bolea / Vasile Bolea /
/ Th. Mizdrîc /
/ Novac Grigore /